

ΤΑ ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Ενότητα 7: Το Ευαγγέλιο του Πέτρου

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

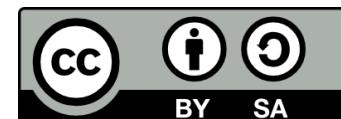

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Τα Απόκρυφα Ευαγγέλια.

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Το Ευαγγέλιο του Πέτρου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ (I)

- Πολλές αναφορές σε ένα *Ευαγγέλιο του Πέτρου* στους Πατέρες της Εκκλησίας (Ωριγένης, Ιερώνυμος, Ευσέβιος, Θεοδώρητος Κύρου).
- Ταυτίζεται με το απόκρυφο κείμενο που βρέθηκε στα 1886/1887 στο Akhîm.
- Η σημαντικότερη μαρτυρία του Σεραπίωνος Αντιοχείας (189/192-αρχ. 3^{ου} αι.) - ο Ευσέβιος Καισαρείας παραθέτει ένα απόσπασμα της επιστολής του προς την εκκλησία του Ρόσσου:
 - αποδίδει το ευαγγέλιο στους Δοκήτες .
 - θεωρεί ότι κάποιες διδασκαλίες του αποκλίνουν από εκείνη του Πέτρου.
 - δεν επικρίνει τόσο το περιεχόμενο όσο τη δοκητική χρήση και ερμηνεία του (κατάλογος σημείων που έχει χαθεί).
- Στην αρχαία Εκκλησία φαίνεται πως κυκλοφορούσε ένα ευαγγέλιο που αποδιδόταν στον Πέτρο.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ (II)

- Σε μία πρώτη φάση το κείμενο έχαιρε μεγάλης εκτίμησης σε τοπικές εκκλησιαστικές κοινότητες.
- Ο Ωριγένης στο υπόμνημά του στο κατά Ματθαίον κάνει λόγο για αυτό, δεν φαίνεται όμως να το έχει στη διάθεσή του.
- Ο Ευσέβιος το συγκαταλέγει μεταξύ των ψευδεπίγραφων κειμένων που αποδίδονται στον Πέτρο.
- Στη δική του μαρτυρία κι εκείνη του Ιερώνυμου στηρίζεται το *Decretum Gelasianum*.
- Ο Θεοδώρητος Κύρου υποστηρίζει ότι μία ιουδαϊκή ομάδα, οι Ναζωραίοι, χρησιμοποιούσαν το ευαγγέλιο του Πέτρου.
- Ο Δίδυμος Αλεξ. το θεωρεί απόκρυφο.
- Το όστρακο που βρήκαν οι P. Jouguet / G. Lefebvre στα 1904 (6^{ος} αι.) ονομάζει τον Πέτρο ευαγγελιστή.

ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

- Άγνωστος ο τόπος συγγραφής – πιθανόν η Β. Συρία.
- Χρόνος συγγραφής πιθανόν μ. 2^{ου} αι. μ.Χ.

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (I)

- Κύριος μάρτυρας του κειμένου το περγαμηνό χειρόγραφο από το Akhîm (αρχ. Πανόπολις, Άνω Αιγύπτου) – βρέθηκε στα 1886/1887 σε τάφο μοναχού (;)
 - Ο κώδικας περιέχει δύο έργα που αποδίδονται στον Πέτρο : ευαγγέλιο και αποκάλυψη Πέτρου + βιβλίο του Ενώχ στα ελληνικά + ένα φύλλο από τις *Πράξεις Ιουλιανού της Αναβαρζού*.
 - Τα δύο κείμενα του Πέτρου χρονολογούνται στις αρχές του 6^{ου} αι. (προέρχονται από το ίδιο χέρι).
- Υπόθεση M.R. James και T. Nicklas: και η αποκάλυψη Πέτρου στο χειρόγραφο – μέρος του αρχικού ευαγγελίου του Πέτρου.
- Στο χειρόγραφο απουσιάζει το τέλος – ίσως χρησιμοποίησε στοιχεία από τα κανονικά ευαγγέλια.
- Το κείμενο του Akhîm χωρίζεται σε 14 κεφάλαια (Robinson) / 60 στίχους (Harnack).

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (II)

- Δύο σπαράγματα παπύρων από την Οξύρυγχο (P.Oxy. XLI 2949) - βρέθηκαν το 1972 από τον R.A. Coles.
 - Κείμενο με μεγάλες ομοιότητες προς το ΕυαγΠε 3-5 -> ένα παρόμοιο κείμενο με εκείνο του απόκρυφου ευαγγελίου;
 - 2^{ος} - 3^{ος} αι. -> οι απαρχές του απόκρυφου ευαγγελίου μπορούν να τοποθετηθούν στον 2^ο/3^ο αι.
- Αβέβαιοι μάρτυρες: P.Vindob. G 2325 (ευαγγέλιο του Fayûm) και P.Oxy. LX 4009.

ΧΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

- Ελάχιστες μαρτυρίες για τη χρήση του στην αρχαία Εκκλησία (Ιουστίνος; / Μελίτων Σάρδεων;).
- Οι πιθανές ομοιότητες ίσως οφείλονται σε μία κοινή δεξαμενή ευαγγελικών παραδόσεων στην περιοχή της Συρίας.
- Ίχνη της επίδρασης του ευαγγελίου στο Ευαγγέλιο του Βερολίνου.
- Χρήση του ευαγγελίου από τους Μανιχαίους – σπάραγμα Turfan M 18.

ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (I)

- J. Denker:
 - δεν έχει εξάρτηση από τα κανονικά ευαγγέλια.
 - χρησιμοποιεί την κατηχητική παράδοση της αρχαίας Εκκλησία.
 - Διακειμενική χρήση της Παλαιάς Διαθήκης.
 - Ένα ιουδαιοχριστιανικό ευαγγέλιο (100-130 μ.Χ.).
- H. Koester:
 - Ανάπτυξη μίας προηγούμενης ιστορίας επιφάνειας.
- J.D. Crossan:
 - Το απόκρυφο επεξεργάζεται ένα αρχαίο ευαγγέλιο για το Πάθος.
 - Συνδυάζει τις θέσεις ανεξαρτησίας κι εξάρτησης του κειμένου από τα κανονικά ευαγγέλια.

ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (II)

- Κατά πάσα πιθανότητα του *ΕυαγΠε* εξαρτάται από τα κανονικά ευαγγέλια:
 - Σαφής εξάρτηση από Ματθαίο και Λουκά.
 - Επίσης επιρροές Μάρκου και Ιωάννη.
- Δεν κάνει μια προσπάθεια να ακολουθήσει πιστά τις ευαγγελικές αφηγήσεις ή να τις εναρμονίσει.
- Τα κανονικά ευαγγέλια παρέχουν το γενικό πλαίσιο - περιέχει ένα δικό του υλικό που παραπέμπει και σε άλλες παραδόσεις.
- Προσπάθεια απόδοσης στον Πέτρο (βλ. 7,26 και 14,60).

ΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ

- Ο Σεραπίων συνδέει το κείμενο με τους Δοκῆτες.
 - Δοκητικά στοιχεία στα κεφ. 10, 19^α, 19^β.
- Σήμερα το κείμενο δε συνδέεται με τον δοκητισμό.
- Στοιχεία της αρχαίας χριστιανικής μαρτυριολογίας.
- Σχέσεις με τον Μαρκίωνα; (μαρτυρία Σεραπίωνος, εξάρτηση από το Λκ – όμως αξιοποίηση της ΠΔ – τα αντιιουδαϊκά στερεότυπα όμοια με εκείνα σε κείμενα της ΚΔ).
- Ασαφής χριστολογία.
- Πιθανόν το κείμενο απλά μία ιστορία για τον Ιησού στο πνεύμα ανάλογων ιστοριών των μ. 2^{ου} αι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

- Ο Πιλάτος κι ο Ηρώδης (1-2).
- Η σταύρωση (3-4).
- Οι τελευταίοι λόγοι του Ιησού (5).
- Αποκαθήλωση και ταφή (6-8).
- Η Ανάσταση (9-11).
- Οι γυναίκες κι οι άλλοι μαθητές (12-14).

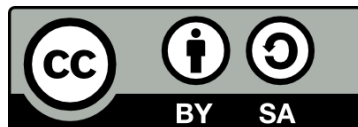
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Τα Απόκρυφα Ευαγγέλια. Το Ευαγγέλιο του Πέτρου». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS339/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

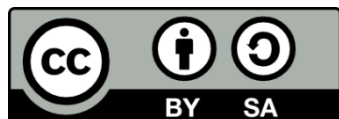
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

